

Aan het college van B&W

Betreft: Schriftelijke vragen over het succes van de Arnhemse schuldenaanpak en de Goudse koers

Geacht college van B&W,

Op 21 mei 2025 nam de Goudse raad de motie 'Schuldopkoop als eind aan uitzichtloze schulden' aan. Daarnaast is op 11 juni 2026 het conventant ondertekent waarbij de gemeente Gouda haar handtekening heeft gezet onder het Convenant Lokale Overheid van de Vereniging voor financiële hulpverlening NVVK. Met deze stap versterkt Gouda haar inzet voor toegankelijke en effectieve schuldhelpverlening. De ondertekening sluit aan bij de huidige werkwijze van de gemeente en bij het armoede- en schuldenbeleid 'De Cirkel Doorbreken'. Met de handtekening onderstreept de gemeente het belang van een laagdrempelige en kwalitatief hoogwaardige ondersteuning voor inwoners met financiële problemen. In de tussentijdse verkenning (waarbij de motie is afgedaan) trekt het college een aantal voorzichtige conclusies op basis van de vroege Arnhemse pilot in Immerloo II (40 gezinnen). Inmiddels laten de definitieve resultaten en de grote opschaling in Arnhem naar nog eens 100 gezinnen in Arnhem-Oost zien dat de Arnhemse methode, een combinatie van schulden afkopen (gemiddeld 34%) en intensieve coaching, leidt tot significant minder stress, betere gezondheid en een snellere uitstroom naar werk of opleiding. Bovendien blijkt de aanpak maatschappelijk meer op te leveren dan hij kost. Dit geeft aanleiding tot de volgende vragen:

Conform artikel 39 van het Reglement van Orde, heeft de fractie van PRO de volgende vragen:

1. Kan het college een brede, integrale reflectie geven op het feit dat de Arnhemse aanpak heeft geleid tot aantoonbaar minder zorggebruik, een snellere uitstroom naar werk of opleiding, minder maatschappelijke kosten voor beslagleggingen, én dat 21 huishoudens inmiddels volledig schuldenvrij zijn? Hoe weegt het college deze harde resultaten in relatie tot de ambities uit ons eigen beleidskader de cirkel doorbreken?
2. Kan het college in die reflectie specifiek ingaan op de brede sociale impact van dit succes, zoals de significante stressvermindering, de toename van fysieke en mentale gezondheid en de herwonnen waardigheid binnen stabielere gezinnen en hoe de inzet van proactieve 'doorbraakcoaches' (die zonodig negen keer aanbelden) hierin de doorslag heeft gegeven?
3. In het Goudse raadsmemo wordt gesteld dat Arnhem adviseert niet eenzelfde soort experiment te starten vanwege de hoge kosten en tijdsinvestering. Nu Arnhem de aanpak wegens groot succes juist fors uitbreidt naar minimaal 100 extra huishoudens in Arnhem-Oost en concludeert dat investeren uiteindelijk méér oplevert dan het kost (minder zorg, snellere uitstroom naar werk), hoe beoordeelt het huidige college deze nieuwe resultaten in relatie tot de Goudse conclusies?
4. In Arnhem bleek dat intensieve begeleiding bij 40 huishoudens al leidde tot minder zorggebruik en meer werk. Is het college het met ons eens dat deze gerichte inzet op een kleine groep met grote problematiek effectief is? Erkent het college dat dit leidt tot minder problematiek in het sociaal domein? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
5. Is het college bereid om, in het licht van deze bewezen maatschappelijke businesscase, de Goudse weging over het niet starten van een soortgelijk traject te herzien? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

6. De verkenning benoemt dat Arnhem dacht beginnende schulden aan te pakken via vroegsignalering, maar stuitte op gezinnen met tonnen schuld en gemiddeld 14 verschillende schuldeisers. In hoeverre heeft het Goudse college in beeld hoe groot de groep gezinnen in Gouda is die kampt met een vergelijkbare, complexe en onzichtbare schuldenstapeling die buiten de reguliere schuldhulpverlening valt? Erkent het college dat we hier wat aan kunnen doen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
7. In de Goudse JPF-aanpak (voor jongeren) geldt een strengere inspanningsplicht; als men zich niet aan de doelen houdt, moet het saneringskrediet worden terugbetaald. In Arnhem bood men juist vrijblijvende ondersteuning aan (waarbij nagenoeg iedereen alsnog vrijwillig meedeed) om het wantrouwen richting de overheid te doorbreken. Erkent het college dat in een toekonstscenario een te harde inspanningsplicht in een 'Goudse JPF-aanpak voor volwassenen' de meest kwetsbare, zorgmijdende gezinnen (waarbij coaches soms wel 9 keer moeten aanbellen) bij voorbaat kan uitsluiten of afschrikken? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
8. Het Goudse memo wijst erop dat afwijken van de NVVK-richtlijnen (waarbij Arnhem 34% afkoopt in plaats van de reguliere 5 à 10%) zorgt voor een stroperig proces met schuldeisers en de Belastingdienst. Welke lessen trekt het college uit het feit dat Arnhem dit heeft weten te doorbreken via afspraken binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid? Beschikt Gouda over vergelijkbare netwerken (zoals via Buurt aan Zet of Mozaïek Wonen) om dergelijke collectieve doorbraken met grote schuldeisers te forceren?
9. Het vorige college concludeerde dat de keuze voor een vernieuwende schuldenaanpak voor volwassenen een politieke afweging is waar momenteel geen aanvullend budget voor is. Is het college bereid om, in aanloop naar de komende begrotingsbehandeling, een concreet uitgewerkt voorstel (inclusief maatschappelijke kosten-batenanalyse) aan de raad voor te leggen, zodat de raad deze politieke afweging over prioritering en budgetallocatie op basis van volledige informatie kan maken? Is het college bereid om in aanloop naar de behandeling van De Cirkel Doorbreken een maatschappelijke kosten-batenanalyse te schetsen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
10. Het college kiest ervoor om generieke regelingen te beperken om middelen vrij te maken voor maatwerk. Is het college bereid om de vrijgekomen middelen uit het verlagen van de inkomensgrenzen direct te heralloceren naar een pilot voor de Arnhemse aanpak, aangezien deze methodiek bij uitstek een vorm van hoogwaardig maatwerk is met een bewezen besparing in het sociaal domein? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
11. Het college noemt chronisch zieken en gehandicapten als prioriteit voor maatwerk. Erkent het college dat gezinnen in uitzichtloze schuldsituaties, die nu vaak vastlopen in de 'technische' reguliere schuldhulpverlening, ook tot de groep behoren die deze intensieve ondersteuning het hardst nodig hebben om verdere escalatie van maatschappelijke kosten (zoals huisuitzettingen of zorggebruik) te voorkomen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
12. In de raadsmemo van februari van het vorige college werd een pilot nog afgehouden vanwege 'geen beschikbaar budget'. Hoe rijmt het college de wens om middelen 'gericht in te zetten' met het feit dat een investering in deze specifieke vorm van maatwerk (Arnhem/JPF) zichzelf volgens landelijk onderzoek binnen drie jaar terugverdient via besparingen op de bijstand en schuldhulpverlening? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
13. Past de transformatie naar een model met doorbraakcoaches, die net als in Arnhem proactief naast de inwoner gaan staan, niet uitstekend binnen de door u geformuleerde ambitie om meer maatwerk te leveren in plaats van generieke loket-afhandeling in de schuldhulp? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Ondergetekende verzoekt om een schriftelijke beantwoording op bovenstaande vragen binnen dertig dagen na dagtekening.

Ingediend door:

Sophie Heesen

Rüstem Çetin

Literatuurlijst

CBS. (2024). Schuldenproblematiek in beeld, Dashboard schuldenproblematiek. Geraadpleegd via <https://dashboards.cbs.nl/v5/SchuldenproblematiekInBeeld/> Eerste Kamer. (2024, december). Voortgangsbrief armoede- en schuldenbeleid (Kamerstuk 24515). Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Gemeente Gouda. (2024). Beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025–2029 – De Cirkel Doorbreken. Gouda: Gemeente Gouda.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. (2017). Weten is nog geen doen: Een realistisch perspectief op redzaamheid (WRR-rapport nr. 97). Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. <https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2017/04/24/weten-is-nog-geen-doen>

<https://nos.nl/artikel/2623069-arnhemse-proef-krijgt-vervolg-schulden-kwetsbare-gezinnen-afgelost-geen-druk-meer>

<https://www.gouda.nl/actueel/gouda-ondertekent-convenant-voor-snellere-schuldhelpverlening/>

<https://samenlevingsakkoordgouda.nl/samenwerkingsafspraken>